

MESILASPERE REISISIHT: TŠEHHI JA SLOVAKKIA

Sel kevadel sõitsid mesinikud-
koolitajad õppima ja
kogemusi saama Euroopa
keskele, Tšehhi ja Slovakkiasse.

TEKST JA FOTOD MARIANNE ROSENFELD

Mesilaspere koolituskeskuse kaks viimast õpirännet viisid meid sihtkohta, mida kunagi tunti ühise riigina, kuid mis nüüd on kaks erinevat riiki. Kahe maa erinevus paistab välja ka mesinduses.

Järgnevalt lühike ülevaade Tšehhi ja Slovakkia mesindusest.

Slovakkia: fookus apiteraapia

Slovakkias on 200–300 tuhat mesilasperet ning umbes 15 000 mesinikku. Mesinikest 70% kuulub Slovakkia mesinike liitu. Slovakkia mesinike liiduga on meil koostööleping ka järgmisteks kohtumisteks ja koolitusteks.

Slovakkia esimene õppepäev oli apiteraapia-teemaline. See toimus Kráľová pri Senci mesinduskeskuses. Tegu on mesila ja mesinduskeskusega, kellel on gruppide vastuvõtmise luba – Slovakkias ei ole seda mitte igal mesilal. Õppepäev oli hästi planeeritud – kõigepealt kuulsime paikkonna ajaloo tutvustust, seejärel saime osa põhjalikust apiteraapia-alasest loengust ning ringkäigust

mesilas ja muuseumis. (Pikemalt mesinduskeskuses kogetust loe Eha Metsalliku artiklist „Me ei tohi harjuda imega“ lk 26).

Riiklik põllumajandusmuuseum

Nitres asub Slovakkia suurim põllumajandusmuuseum. Ligi 30 hektaril paiknev muuseum on väärika saja-aastase ajaloo, kuid otsustades mesindus-ala ekspositsioonide põhjal, siis mingil määral ka rahalistes raskustes. Muuseumi vastuvõtja oli pigem passiivne, kuid õnneks teadis meie tõlk Olga palju Slovakkia mesinduse ajaloost rääkida.

Slovakkia mesinduskool

Slovakkia mesinduskool Banská Bystricas on nimekas ja väga huvitav koht. Juba nende moto on vaimustav: *Beekeeping – a way of life*. Kool on laia profiiliga, valmistatakse ette spetsialiste paljudel erialadel. Õppimine on

tasuta, riik maksab pearaha, kuid sellest ei piisa, seepärast korraldatakse väga aktiivselt ise majanduslikku tegevust. „Mida õpime, seda teeme“ on kooli lipukiri ja omatehtud toodangu müük korraldada lisaraha teenimise võimalus. Näiteks küpsetavad kooli pagariõpilased tooteid lasteaiadele, nõnda on kõik Banská Bystrica lasteaiad varustatud kooli toodanguga.

Mesindusõpe on suunatud vaid täiskasvanutele, kuigi teistele erialadele võetakse koolis vastu ka teismelisi. Mesindusõpet toetab rahaliselt ka Slovakkia mesinike liit – ja kooli direktor valiti hiljuti ka liidu presidendiks.

Koolil on hästi sisustatud ruumid kaas-aegsete seadmetega, puutöököda, mee ja vaha käitlemise ruumid ja muu õppeks vajalik. Koolis pakutakse apiturismi teenust ja kooli hästi hooldatud ja kujundatud õue istutuslale oli rajatud nn korjetaimede konveier.

Mesinduse õpperada Ostrava loomaaias.

Slovakkia mesinduskooli apimaja.

Mesilasema haud – enne meie saabumist märtsis oli sinna sadanud lumi.

 Erasmus+
Rikastab elu, avardab silmaringi.

ERASMUS+ VIIB ÕPIRÄNDELE

Reisid Tšehhi ja Slovakkiasse toimusid Mesilaspere Koolituskeskuse (MTÜ Alustame Algusest) korraldusel ja Erasmus+ akrediteeringuga. Koolituskeskus on mesinik-koolitajatega käinud õpirännetel Soomes, Rootsis, Poolas, Saksamaal, Tšehhis, Slovakkias. Õpirännetel saadud teadmisi jagavad mesinik-koolitajad edasi kõigile huvilistele.

Tšehhi: fookus mesindusmessil

Tšehhis tegutseb 55 000 mesinikku ja kokku peetakse umbes 600 000 mesilasperet. Nendest 60% on hobimesinikud, kel on keskmiselt 10 mesilasperet. Tšehhis on kõige rohkem mesinikke riigi elaniku kohta üle kogu Euroopa. Siin on ka ligi 2000 noormesinikku ja nende koolitamiseks töötab ligi 200 mesindusringi. Samas on mesilasperede tootlikkus suhteliselt madal, kõikides 5 ja 50 kg vahel, piirkonniti ei ole lihtsalt piisavat korjebaasi. Enamik meest on polüfloorne.

Et mesindusega tegelda, tuleb mesilaspered registreerida, on kehtestatud lubatud ravimite nimistu ja kohustus teha haiguste seiret, et vältida ohtu ümberkaudsetele mesilastele. Riigi mesinike suur probleem on *nosema cerana*, mille vastu tõhus ravi puudub. Järgnevatel aastatel keelustatakse lestatõrjeks orgaaniliste hapete kasutamine.

Tšehhimaa õpiränne algas mesindusmessi külastusega Ostravas, kuhu meid oli kutsutud ja kuhu esitati nüüd kutse ka järgmiseks aastaks. Siis juba osalemiseks, mitte ainult külaliseks. Mess oli hästi läbi mõeldud, kompaktna oma väljapanekute ja õpitubadega, mis viidi läbi erinevates vormides (loengud, mee degusteerimine jms). Samuti oli võimalik tutvuda

Ostrava mesindusmessil. Õpperändlejad Marianne, Ly, Ülle, Marje, Liia ja Riina said tundlad pähe.

mesinike õpetamisega mesinduskooli boksis.

Saime messilt oma õpirändlejatega idee, et ka Eesti vajab oma mesindusmessi. Valisimegi endi hulgast aktiivgrupi ja see juba tegutseb, et korraldada 23. ja 24. septembril Tallinnas mesindusmess.

SAIME MESSILT OMA
ÕPIRÄNDLEJATEGA IDEE,
ET KA EESTI VAJAB OMA
MESINDUSMESSI.

Mesinduskoolis ja õppemesilas

Tšehhi mesinduskooli külastusest Nasavrky jäi märksõna – vaimustav! Meie vastuvõtuks oli tehtud suurepärane ettevalmistus, isegi slaidid olid tõlgitud eesti keelde. Tänapäevaseid vahendeid arvestades ei ole see ületama-

tu, aga väga selgelt tunnetasime vastuvõtjate hoolivust ja hingestatust. Ka sisuliselt oli ringkäik väga paeluv. Kooli tulevad järjest nooremad, kõige enam 30–40 aastased. Koolis valmistatakse ette ka laste mesindusõpetajaid, tore ettevõtmine on neil laste suvekoolide korraldamine. Seal saavad lapsed täiendada oma botaanika- ja mesindusalaseid teadmisi ning proovida kätt mesilasperedega tegelemisel. Korraldatakse ka laste mesindusvõistlusi ja viiakse läbi mitmesuguseid projekte.

Väga põnev oli laste suunatud õppemesila külastus Bludovices, mida tutvustas meile selle entusiastlik eestvedaja. Õppemesila tegevus oli väga läbimõeldult korraldatud, valmistatud palju materjali lugemiseks, vaatamiseks, nuputamiseks ja praktilisteks tegevusteks. Meie jaoks oli liigutav näha mesilasemate matmispaika.

Tšehhi mesinike liidu mesindusmuuseumis Chlebovices saime taas kogeda suurepäraselt vastuvõttu. Peale ringkäiku muuseumis ja muuseumi aias saime osa väikese muuseumipoe suurepärasest valikust ja loomulikult lahkusime ostudega.

Mesindusrajaj Ostrava loomaaias

Reisi oodatud osa oli kohtumine Sileesia mesinike liidu esindajatega. See oli korraldatud Ostrava loomaaias ning kohtumise ühe osana saime tutvuda sinna rajatud mesindusrajaga. See oli mõnus jalutuskaik loodus- ja mesindushariduse teemalisel õpperajal, mis oli koostatud nii, et pakub huvi ja tarkust nii suurtele kui väikestele.

Sileesia mesinike liit on iga-aastase mesindusnäituse-messi korraldaja Ostravas. Peale selle on neil ka väga tänuväärne tegevus – maist oktoobrini töötab riigis tasuta infoliin, mis on suunatud eelkõige hobimesinikele.

Nagu mesinike õpireisidel juba traditsiooniks kujunenud, toimuvad sõitudel sihtkohta ning tagasi bussis koolitused ning omavahelised diskussioonid, millest reisivad mesinik-koolitajad väga aktiivselt osa võtavad. ●

Rohkem lugemist ja fotosid leiad
Mesilaspere koolituskeskuse
kodulehelt www.mesilaspere.com

TŠEHHI JA SLOVAKKIA MESINDUSPEEGLIS

Väljavõtteid õpirännetel osalenud mesinike tagasisidest.

- Tšehhi on pigem euroopalik. Rõhk oli vabatahtlikkusel ja õpetajate entusiasmil. Panustatakse palju noortele, kuigi teada on, et enamikust neist mesinikke ei tule. Kuid panustamise mõte on kujundada mõtteviisi, nii kasvatatakse meetarbijate teadlikkust.
- Slovakkia on nagu nõukaaja pärand kogu oma olemuses. Noorte mesindusalasele harimisele rõhku ei panda. Põhjendus: ei ole mõtet noori õpetada, sest enamik neist ei hakka niikuinii mesindusega tegelema.
- Slovakkias on mesindus alati väga populaarne olnud, seda oli näha ka muuseumis olevatest väga vanadest eksponaatidest ja tarudest.

- Tšehhis apiteraapia alles areneb, Slovakkias hinnatakse juba ammu meetoodetega tervise turgutamist.
- Mõlemad riigid tähtsustavad oma mesindusajaloo säilitamist ja eksponeerimist.
- Slovakkias on mesindus väga reglementeeritud, isegi mesilate külastusteks on riiklikud reeglid – iga mesila ei või külastusgrupe vastu võtta. Külastada tohib vaid õppemesilaid.
- Tšehhis on au sees kogukondlik tegevus, ka mesindusega seotult. Tegevusi talletatakse järeltulevatele põlvetele.
- Mõlemas riigis on hästi korraldatud ajaloo- ja kultuuripärandi talletamine.
- Mõlema riigi toidukultuur on kõrgel tasemel.

- Slovakkia on põllumajandusmaa, erinevalt Tšehhist suuremat tööstust ei ole. Paljud slovakiid sõidavad Tšehhimaale tööle, sest seal on paremad töövõimalused.
- Rändmesindus ei ole kummaski riigis levinud.
- Mahemesinikke on mõlemal maal ülivähe: Tšehhis 451 ja Slovakkias 251 (2021. aasta andmetel).
- Kummalgi maal ei tehta probleemi lehemee jätmisest talvesööda hulka.
- Populaarne on mee väärindamine meejookideks ja mee kasutamine pagaritoodetes.
- Slovakiid on passiivsed ja tagasihoidlikud, ei oska oma kaupa eriti turundada. Tšehhid on aktiivsed müügimehed.
- Tšehhis ja Slovakkias on lubatud vaid kraini rass.